

Preken

Uitgave van de Opstandings- en Deterkerk

11 november 2012 achtste zondag van de herfst

Leviticus 19, 1-2, 9-18

Marcus 12,28-24

Ds J. Zuurmond

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

Heel lang geleden sloot de Amsterdamse lokale televisie één avond in de week af met een verhalenverteller. Eigenlijk was het helemaal geen televisie. Er was alleen maar één vaste camera, die gericht stond op een stoel die was opgesteld in een verder lege ruimte. En in die stoel zat verhalenverteller Willem de Ridder een uur lang zonder noemenswaardig te bewegen. Alleen zijn mond bewoog. Hij vertelde zijn verhaal. Hoor Amsterdam!

Op een dag vierde het programma een zeker jubileum. En als beloning kregen de kijkers – beter zeg ik dus: luisteraars – voor die avond een dubbellang verhaal voorgeschoteld. In plaats van één uur, twee uur. En net als altijd begon het verhaal om 12 uur, dus dat werd een latertje. Twee uur lang luisteren! Hoor, Amsterdam! En het ging nog ook. Sterker nog, nu, 25 jaar later weet ik nog welk verhaal Willem de Ridder vertelde. Namelijk over hoe het verder ging met Doornroosje en haar prins die haar na 100 jaar slapen had wakker gekust. Normaliter wordt dit gedeelte samengevat in 'en ze leefden nog lang en gelukkig', maar in de versie van die vertelnacht bleek er over dat 'lang en gelukkig leven' nog heel wat te vertellen. Bijvoorbeeld dat Doornroosje al zwanger was voordat ze wakker werd... En dat dus zonder enig bewegend beeld. Alleen maar woorden. Alleen maar luisteren. Hoe kostbaar is het woord. Hoor!

"Hoor Israël" - zo luidt het credo van Israël, door alle eeuwen heen. Rabbi Jezus citeert het met liefde. Dankzij rabbi Jezus hebben ook wij dit vers als belangrijkste vers van de Schrift aangewezen gekregen. "Hoor Israël".

Hoe kostbaar is dit woord voor een beeldcultuur als de onze? Hóór! Beelden zijn belangrijk voor ons moderne mensen. Ze zijn ook verslavend. Een praatje zonder plaatje is eigenlijk niet meer van deze tijd. Maar Israël heeft altijd geweten van het gevaar van beelden. Het beeld - en misschien geldt dat ook wel voor het televisiebeeld - is te vaak te snel te geloofwaardig. Beelden overtuigen vaak heel makkelijk, té makkelijk. Het beeld heeft altijd de schijn van objectiviteit aan zich. 'Ik heb het toch gezien', denk je al snel, 'en dan is het toch waar?' We hebben het zelf gezien, dacht de wereld, op 5 februari 2003 toen Collin Powel aan de algemene vergadering van de Verenigde Naties zijn foto's liet zien die 'bewezen' dat Irak nog steeds chemische wapens had. Kort daarna stortte de wereld zich en-masse en vol overtuiging in een vreselijke oorlog. De chemische wapens van de foto's zijn niet gevonden. Wel vielen eindeloos veel slachtoffers. En wel is de wereld sindsdien eindeloos veel instabieler. Maar we hadden het toch zélf gezien?

"Hoor Israël", zo luidt het credo van rabbi Jezus! Een kostbaar woord in een manipulatieve beeldcultuur. In een cultuur vol beelden die we maken van de wereld om ons heen... en vooral van elkaar... Hóór Israël!

"Hoor Israël" - het kon ook wel eens een kostbaar credo zijn in onze allermooiste tijd. De tijd niet alleen van het kijken, maar ook van het grote roepen. De tijd van de meningen. Ik zeg wat ik denk! De tijd van de blogs, het twitteren, van stand-punt-nl - zegt u het maar! - , de tijd van de straatinterviews - wat vindt u ervan? - , de rubriek 'ingezonden brieven' in de krant, en de duizenden forums op internet waar iedereen, liefst anoniem, zijn of haar mening spuit. De ene mening na de andere. Meningsuiting zonder einde. Dat heet dan 'vrijheid van meningsuiting' - maar probeer maar eens aan al die

meningsuiting te ontkomen, het zal je niet lukken. En misschien willen we het ook helemaal niet. Misschien voelen we ons pas mens als ook wij mee mogen roepen in het grote koor van meningen. Iedereen roept en roept en roept - maar wie luistert er nog? En sluiten we ons door al dat roepen niet vooral af voor elkaar, voor de ander? En misschien net zo voor onszelf??

“Hóór Israël!”, zegt rabbi Jezus...

“Hóór Israël” - Kijk niet enkel met het oog dat al zo vaak een mens bedroog, dat óóg dat áltijd weer zichzelf als midden van de wereld ziet - het kan niet anders. Hóór Israël - Wees nou eindelijk eens even stil, moderne mens. Nu even niet praten, even niet kijken. Maar luister. Hóór. Stel je hart, je ziel, je verstand en je kracht open. Open voor de ander. Open voor een ander. En laat haar of hem ánders zijn. Niet een pion in de cirkel om jou heen die jij wereld noemt. Niet als speelbal van jouw eigenbelang. Niet het adreessaat van jouw mening, zo doordacht als die ook is. Maar ánders. Echt anders. Hóór!

Laat God anders zijn. De ander die jou aanspreekt. Die jóu toeroept - mens, waar ben je, en waar is je zuster, je broeder. Heb je het gehoord? Waar ben je, vraagt hij. En waar is je broeder?

Wie horen wil moet stil worden. Gewoon stil. En je afsluiten voor andere impulsen. Ogen dicht dus...

en dan maar luisteren naar wat zich meldt, naar wíe zich meldt. En ook luisteren naar jezelf. In plaats van direct er van alles uit te flappen. Luister eerst eens. Ga eens op zoek naar die lagen onder de oppervlakte.

Luister waar het gehoorde in jou resoneert, hoor wat de gehoorde woorden bij jou oproepen, in jou te werkstellen. Mens, Ik heb je lief - lieve mens, waar ben je?

Luisteren naar jezelf leidt misschien wel vooral tot vragen (in plaats van meningen). Het woord, Gods woord, leidt tot vragen. Waar ben ik? Waar is m'n zusje, m'n broeder? Wat moet ik doen, wat kan ik doen voor mijn naaste? Vragen aan het leven van alledag. Levende vragen. Jóuw vragen! Durf ze toe te laten. Durf ze te horen. Hoor Israël. Neem de tijd voor dit horen, over en weer. Voor de woorden die zich melden, de vragen, de flarden, de nuances. Hoor Israël - wordt stil, mijn ziel, voor God, voor mijn naaste. En hóór!

“Hoor Israël, de Heer is onze God, de Heer is één.” -

Het zal ons goed doen, onze oren te openen voor deze God. Voor deze naaste bij uitstek.

In alle verwarring van het leven mag gehoord worden dat Hij één is. In het hóren blijkt zijn éénheid.

In alle verbroekeling wordt in deze dialoog éénheid gevonden.

Eén en al liefde. Liefde uit één stuk. Liefde die uiteindelijk álles draagt. De zin van alles.

Liefde tot God en liefde tot de mens. - Dat is immers hetzelfde. Want Hij is één.

Eén en al liefde.

Liefde die alles dragen wil. Die alles dragen kan. Die alles dragen zal.

Heel ons leven.

Liefde die gedaan zal zijn.

Ook door ons. Door jou en mij.

Hóór dus Israël. Hóór!

Amen